

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ВІДДІЛ НАУКОВОГО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТИ

ЛАЙФХАКИ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Укладач:

Юлія КРАВЧЕНКО,

*молодший науковий співробітник відділу
наукового інформаційно-аналітичного
супроводу освіти ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського, м. Київ*

Київ, 2024

ПЕРЕДМОВА

2

3

У період воєнного стану українським педагогам доводиться долати нові складні виклики та працювати в екстремальних умовах. Українські освітяни постійно перебувають у тонусі, що, звісно, надзвичайно виснажує. Адже вони не тільки забезпечують якісне надання знань, а й ще несуть велике емоційне навантаження через відповідальність за життя кожного свого здобувача освіти чи вихованця.

Пропонуємо інформаційно-аналітичний огляд матеріалів, які містять корисні й дієві лайфхаки для освітян в умовах воєнного стану: як залишатися в ресурсі, тренувати психологічну стійкість та знаходити час для відновлення, як впевнено користуватися інструментами онлайн-навчання та використовувати актуальні методи навчання.

² Джерело: <https://op.ua/news/lifhack/distanciyne-navchannya-pid-chas-viyni-layfhaki-dlya-vchiteliv-schodo-organizaciyi-urokiv>

³ Джерело: https://katerynadikhnych.blogspot.com/p/blog-page_76.html

1.	Дистанційка: перезавантаження. 10 інструментів, які зекономлять час учителя https://osvitoria.media/experience/dystantsijka-perezavantazhennya-10-instrumentiv-yaki-zekonomlyat-chas-vchytelya/ Опубліковано практичні кейси дистанційного навчання в умовах війни. Як викладачам не вигоріти остаточно? Які ресурси, інструменти й платформи стануть справжньою знахідкою для вчителів, що втомилися до пізньої ночі адаптувати формат кожного заняття до онлайн? На допомогу педагогові прийде «Всеукраїнська школа-онлайн», а також надсучасна платформа для підготовки до ЗНО та мультипредметного тестування – ILearn. Педагогам також рекомендують звернути увагу на 7 важливих інструментів, «подружитися» з ними та відшліфувати майстерність їх використання до автоматизму: ❖ learningapps.org – система готових вправ з різних предметів, та ще й з можливістю автоматичної перевірки системою. Вчитель може створити свої вправи за допомогою цієї платформи, якщо готових йому не вистачило. ❖ ClassTime – платформа для контролю й перевірки знань; ❖ EdTed та edpuzzle – застосунки для створення навчальних відео; ❖ Quizizz – сервіс з готовими вікторинами з предметів та можливістю створення авторських; ❖ Slides – сервіс для створення цікавих інтерактивних онлайн-презентацій; ❖ Tacck – сервіс для створення швидких публікацій; ❖ Totalgraffiti – сайт для створення картинок для презентацій, проєктних робіт, постерів тощо. Щоб зробити урок сучасним і цікавим, учителям запропоновано використання таких освітніх подкастів: KULT, «Буде тобі наука», «Наукасти», podcastsinenglish.
2.	Як навчати в умовах війни https://krcprpp.in.ua/novyny/yak-navchaty-pid-chas-vijny/ Надано корисні посилання на онлайн-ресурси, використання яких допоможе навчати учнів у період воєнного стану: ❖ «Вивчаю – не чекаю» – мобільний застосунок для учнів та учениць 1-4 класу, з яким весело і цікаво вивчати математику та проводити уроки читання в школі або дистанційно. Контент додатка – відео та ігри – повністю адаптовано для України; ❖ Безкоштовний онлайн-курс «Спільно до навчання» ознайомлює з особливостями організації освітнього процесу в умовах війни та засобами психологічної підтримки дітей, батьків і педагогів. Після завершення навчання вчителі отримують сертифікат про підвищення кваліфікації на 0,2 кредиту ЄКТС.

	У курсі йдеться про: ❖ алгоритм дій під час повітряної тривоги; ❖ організацію простору в укритті; ❖ активності для дітей в укритті; ❖ ефективні методики змішаного навчання та онлайн-навчання; ❖ психологічну підтримку дітей; ❖ підтримку ментального здоров'я вчителів; ❖ мінну безпеку для дітей; ❖ здоровий спосіб життя в умовах війни; ❖ взаємодію вчителів з батьками. ❖ посилання на ресурси, що пропонують цікаві активності для радісних уроків навіть у такі складні часи. Представлено лінки з психологічної підтримки під час воєнного стану: ❖ Платформа «Розкажи мені»; ❖ Збірник порад психологічної підтримки для дітей; ❖ Збірник порад психологічної підтримки для вчителів; ❖ Збірник порад психологічної підтримки для батьків.
3.	Навчання під час війни, короткі поради для вчителів https://rozvytok-osvity.te.ua/navchannya-pid-chas-viyny-kоротki-porady-dlya-vchyteliv/
	Запропоновано прості поради, зручні платформи, корисні ресурси для психологічної підтримки та натхнення. Як спланувати онлайн-урок? Які платформи використати? Як знизити тривожність учнів?
4.	Посилити мотивацію учнів: 5-крокова модель похвали https://osvitoria.media/experience/rozpalit-motyvatsiyu-uchniv-5-krokovaya-model-pohvaly/
	Виснаження та вигорання в умовах довготривалої війни – звичний стан для кожного українця. Особливо гостро такі проблеми позначаються на дітях: навчання дається через силу, знижуються показники уваги та запам'ятовування, можливий і регрес. У статті надано поради, як вчителю м'яко вплинути на учнівську мотивацію, та запропоновано цікаві й дієві вправи для всього класу. Надано посилання на безкоштовний курс із психологічно-емоційної підтримки для вчителів і шкільних психологів «Розумію». Педагоги отримують практичні інструменти для підтримки учнів і батьків під час адаптації до нових реалій навчання. Після проходження курсу надається сертифікат про підвищення кваліфікації на 30 годин.
5.	Фото, завдання, конспекти: як учителю нічого не втратити під час змішаного навчання? https://osvitoria.media/experience/foto-zavdannya-i-trishky-bilshe-yak-zruchno-dilytysya-informatsiyeyu-na-zmishanomu-navchanni/
	Змішане навчання для вчителя – справжній виклик. Як завантажити презентацію або відеоролик з комп'ютера? Як поділитися конспектом так,

	щоб усі учні в будь-який час мали до нього доступ? А може, батьки чекають фото зі шкільного свята? Rakuten Viber в Україні ділиться порадами, як зберігати та передавати інформацію легко, структуровано й доступно; як ділитися інформацією в чатах і не втратити найважливіше.
6.	Станьте майстром Zoom-уроку: покрокова інструкція https://osvitoria.media/experience/stante-majstrom-zoom-uroku-pokrokovaya-instruktsiya/
	Надано лайфхаки щодо вдосконалення навичок модерування Zoom-уроків. Які варто використовувати налаштування Zoom ? Про які зручні функції вчителі повинні пам'ятати? Разом з компанією SUPPORT.UA запропоновано покрокову інструкцію, як учителю створити безпечну й зручну онлайн-конференцію.
7.	Як заощадити час на підготовку уроку: 5 завдань, які можна передати учням https://osvitoria.media/experience/yak-zaoshhadyty-chas-na-pidgotovku-uroku-5-zavdan-yaki-mozhna-peredaty-uchnyam/
	Хочете, щоб учні чекали з нетерпінням ваші уроки ? Але об'єктивно не маєте часу на інтерактив для кожного уроку? Вчителька новопечерської школи Діана Мельникова ділиться досвідом педагогічної практики щодо використання сучасних інтерактивних методик роботи з учнями. Освітянка презентує 5 завдань, які можна передати учням, адже така новація суттєво заощадить час на підготовку уроку та триматиме дітей у тонусі, спонукатиме їх до вивчення матеріалів та бути більш самостійними і самоорганізованими.
8.	Дистанційне навчання під час війни: лайфхаки для вчителів щодо організації уроків https://op.ua/news/lifehack/distanciyne-navchannya-pid-chas-viyni-layfhaki-dlya-vchiteliv-schodo-organizaciyi-urokiv
	Освітня експертка, співзасновниця школи для українських дітей-біженців у Литві «Гравітас» Агне Клімчяускайте радить, як педагогам організувати якісний навчальний процес в умовах воєнного стану з максимальним рівнем працездатності всіх його учасників.
9.	Як навчати під час війни? Поради вчителям http://school19.zp.ua/vyhovannya/kabinet-psyhologa/yak-navchaty-pid-chas-viiny-porady-vchytelyam/
	Запропоновано лайфхаки щодо структури уроку в умовах війни.
10.	Поради вчителям – як подолати тривожність і занепокоєння http://school19.zp.ua/vyhovannya/kabinet-psyhologa/porady-vchytelyam-yak-poboroty-tryvozhnist-ta-zanepokovennya/
	Освітникам надано поради щодо зменшення стресу та паніки. Запропоновано вправи для зняття стресу й тривожності, зокрема вправи для швидкого розслаблення та дихальні вправи.
11.	Виховуємо стійкість – поради для батьків і вчителів https://nus.org.ua/news/vyhovuyemo-stijkist-porady-dlya-batkiv-i-vchyteliv/
	Як виховати стресостійкість у воєнний час: поради батькам і вчителям. Запропоновано посилання на ресурсну зустріч 3

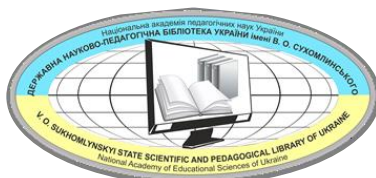
	психологинею Світланою Ройз, під час якої вона розповість як зберігати спокій під час воєнного стану. Психологиня ділиться простими практиками, які можуть бути корисними для педагогів. Стаття містить посилання на корисні ресурси: - Telegram-канал з аудіоказками для дітей і книжки у вільному доступі; - цікаві завдання для учнів 1–4 класів щодня; - щоденні психотерапевтичні зустрічі; - освітні платформи та дистанційні школи, які відкрили безкоштовний доступ для учнів; - маршрутні листи з усіх предметів; - підтримка підлітка в кризовій ситуації; - ігротерапія без іграшок – добірка від МОН; ЮНІСЕФ і МОН запустили дитячий онлайн-садок; - список безкоштовних ресурсів для вивчення англійської мови від Кембриджського університету; - дитячі ігри для зняття напруження; - доступ до сучасних підручників та інших матеріалів тощо.
12.	Як організувати навчання в умовах війни: поради та ресурси для вчителів і репетиторів https://buki.com.ua/news/yak-orhanizuvaty-navchannya-pid-chas-viyvy-porady-ta-resursy-dlya-vchyteliv-ta-repetytoriv/
	Якою має бути структура онлайн-уроку в умовах воєнного стану? Що допоможе підтримати ефективність навчання? Онлайн-платформи для організації навчання під час війни. Корисні лінки для розроблення онлайн-занять. Як вчителю надавати психологічну підтримку дітям в умовах війни? Як вчителю допомогти учням, які виїхали із зони бойових дій?
13.	Як учителям залишатись у ресурсному стані під час війни https://osvita.ua/school/87291/
	Поради педагогам, як тренувати психологічну стійкість та знаходити час для відновлення. Для педагогів, які працюють в умовах війни, Державна служба якості освіти підготувала низку відеолекцій. Вони охоплюють чимало актуальних питань: проведення уроків під час війни, створення безпечного простору на онлайн-уроці та уникнення конфліктів під час навчання, як говорити з дітьми про війну та допомогти їм пережити втрату, як допомогти учням розуміти та висловлювати думки про свої емоції. Запропоновано 5 кроків для відновлення стійкості від професійного коуча Анастасії Паньковецької.
14.	Як вчителю потурбуватися про себе: практичні поради від психологів https://op.ua/news/lifehack/yak-vchitelyu-poturbuvatisya-pro-sebe-praktichni-poradi-vid-psihologiv/
	Якщо вчасно не подбати про свій психологічний стан, вигорання може призвести до різних захворювань – депресії, підвищення тиску, мігрені. Як вчителю потурбуватися про свій емоційно-психологічний стан в умовах війни, розповідають фахівці фонду «Голоси дітей» Галина Номировська та Інна Князева. Експерти називають найбільш

	масові проблеми воєнного часу та пропонують техніки заземлення й зниження напруження, які можна застосовувати самостійно, без допомоги психологів.
15.	Великий антистресовий гід: вправи, техніки, поради https://osvitoria.media/opinions/velykyj-antystresoviy-gid-vpravy-tehniky-ta-porady/
	Запропоновано антистресовий гід для батьків і вчителів під час воєнного стану: в одному матеріалі зібрано поради, вправи, важливі правила. Стрес: як розпізнати та допомогти? Як батькам допомогти дитині? Як допомогти собі? Панічні атаки: що робити? Вправи й техніки для заспокоєння.
16.	Психологічні аспекти організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану https://vorozhba.lbd-osv.gov.ua/news/15-10-10-06-09-2022/
	Запропоновано техніки та відеоматеріали, які вчитель може застосовувати під час проведення «психологічної хвилинки»: дихальні техніки для зняття стресу і панічних атак, психогімнастичні вправи, тілесні техніки боротьби зі стресом для дітей, вправи на зняття м'язового напруження; казкотерапія.
17.	Навчання під час війни: корисні рекомендації для вчителя https://naurok.com.ua/navchannya-pid-chas-viyini-korisni-rekomendaci-dlya-vchitelya-359830.html
	Надано прості, але дієві поради, які допоможуть організувати освітній процес під час непростого етапу життя. Зазначено, на що насамперед необхідно звернути увагу вчителів у роботі з учнями та їхніми родинами в режимі онлайн.
18.	Підтримка учнів в умовах війни: 5 порад учителям https://naurok.com.ua/post/pidtrimka-uchniv-v-umovah-viyini-5-porad-uchitelyam
	Запропоновано лайфхаки про те, як вчителю дбати про свій психологічний стан в умовах воєнного стану та допомагати учням справлятися зі стресом. 10 порад, які допоможуть зберегти холодний розум. Саморегуляція психоемоційного стану: дієві прийоми. Емоційний інтелект проти руйнівних емоцій: як розпізнати шкідливі думки?
19.	Матеріали для використання в роботі під час воєнних дій https://imzo.gov.ua/psyholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/materialy-dlia-vykorystannia-v-roboti-pid-chas-voiennykh-diy/
	Надано посилання на ресурси, які допоможуть у роботі під час воєнного стану: - Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу: навчально-методичний посібник / Андреевкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А.;

- «Психологічна хвилинка» (вправи для зняття психоемоційного напруження);
- Регіональний психологічний проєкт «Завжди поруч»: кращі практики (з досвіду роботи). [у 2-х ч.]. Ч. 1 / Уклад. І. В.Марухина, Л. О. Кондратенко. Суми : НВВ КЗ СОППО. 2023. С.64;
- Організації, платформи та експерти, які надають системну психологічну та психотерапевтичну допомогу військовим і родинам військових;
- Допомога дітям з психологічними травмами. Довідник щодо інформації та заходів для батьків й опікунів;
- Резилієнс-довідник: практичний посібник (Кокун О.М., Мельничук Т. І.);
- Корисно для кожного: в Україні створили цикл соціальних роликів з порадами психологів;
- «Ресурсна скриня» від Світлани Ройз та Смарт-освіти: дивіться матеріали для посилення стресостійкості дітей;
- Відеодобірка тілесних практик Руелли Франк;
- Науково-методичні основи психологічного супроводу діяльності вчителя в умовах реформування освіти (діагностика і корекція);
- Перелік посилань на записи навчально-методичних заходів з метою підвищення професійної компетентності практичних психологів та соціальних педагогів в оволодінні сучасними технологіями психологічної допомоги;
- Гарячі лінії психологічної підтримки й допомоги;
- Психологічні засади ділового спілкування вчителя НУШ;
- Коучингові технології у діяльності вчителя НУШ як засіб підтримки його психологічної рівноваги в умовах війни;
- «Діяльність психологічної служби в системі освіти щодо забезпечення психологічної рівноваги вчителя НУШ в умовах війни (офлайн)»;
- Стан та напрями діяльності психологічної служби в системі освіти України в умовах війни;
- Особистісний потенціал учителя НУШ: складники та засоби психологічної підтримки в умовах війни;
- Відповідальна поведінка в соціальних мережах під час війни;
- Психологічні хвилинки, розроблені фахівцями психологічної служби в системі освіти України;
- Освітні ініціативи закладів післядипломної педагогічної освіти;
- Проєкт психологічної підтримки «ПОРУЧ»;
- Гарячі лінії психологічної підтримки та допомоги;
- Корисні посібники та презентації;
- Перелік посилань на записи навчально-методичних заходів з метою підвищення професійної компетентності практичних психологів та соціальних педагогів в оволодінні сучасними технологіями психологічної допомоги;
- Як вчити та навчатися в умовах війни?

- Вправи для дітей і підлітків, які перебувають у стресовій ситуації, для зняття психоемоційного напруження;
- На допомогу педагогічним працівникам закладів освіти України (записи вебінарів);
- Наскрізна програма з позашкільної освіти оздоровчого напрямку «Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій»;
- Кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів, надання соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства й торгівлі людьми;
- Методики та опитувальник депресії й тривожності тощо.

Інформаційно-аналітичні матеріали

ЛАЙФХАКИ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Укладач:

Юлія КРАВЧЕНКО

*молодший науковий співробітник відділу наукового
інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського, м. Київ*

*Схвалено на засіданні відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського для оприлюднення
у рубриці «Освіта і наука в умовах війни» Віртуального читального залу освітянина
на виконання прикладного наукового дослідження
«Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти:
вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025)*

Бібліографія електронного ресурсу:

Лайфхаки для педагогів в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний огляд. –
Освіта і наука в умовах війни (онлайн-проект). Віртуальний читальний зал освітянина
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [офіц. сайт] / уклад. Ю. Кравченко. – Київ, 2024. – 9 с.

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського,
відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти
Протокол № 1 від 15 січня 2024 року
м. Київ, вул. М. Берлінського, 9/оф.31
380 (44) 467-22-14; siase@dnpb.gov.ua